

BÖRTÖNÖK EURÓPÁBAN: BELFÖLDI JOGI HÍREK

Ebben az összefoglalóban a **European Prison Litigation Network (Európai Börtönper Hálózat)**, valamint tagjai és partnerei tájékoztatni kívánják a nemzeti jogászokat és civil szervezeteket az európai börtönügyeket érintő legfontosabb jogi fejleményekről.

Az összefoglaló **14 európai uniós tagállamot, valamint Ukrajnát, Moldovát, az Egyesült Királyságot és Oroszországot** fedi le.

A BÖRTÖNÖKRE VONATKOZÓ JOGI HÍREK ÁTTEKINTÉSE

2023. JÚNIUS - AUGUSZTUS

KAPCSOLAT A KÜLVILÁGGAL ■ Romániában a közelmúltban hatályba lépett jogszabályi rendelkezések [kiterjesztik az előzetesen fogvatartottakra annak lehetőségét, hogy bensőséges látogatást tegyenek náluk](#) házastársaik vagy hosszú távú partnereik. Ezt megelőzően ez a lehetőség az elítéltekre korlátozódott csak. Az **Egyesült Királyságban** a Felsőbíróóság hatályon kívül helyezte a börtönkormányzó [határozatát, amely elutasította egy rab arra irányuló kérelmét, hogy részt vegyen egy újságíróval folytatott telefoninterjúban](#), és pontosította, hogy a rabok milyen feltételek mellett léphetnek kapcsolatba a médiával.

FEGYELEM ■ Bulgáriában a közelmúltban hozott közigazgatási bírósági ítéletek egymástól eltérő megközelítést tükröznek a fegyelmi büntetések – kivéve a magánzárka alkalmazása – ellen bíróságon benyújtható fellebbezés lehetősége tekintetében. Ez a megközelítésbeli különbség jogi bizonytalanságot okoz és harmonizációt tesz szükségessé.

EGÉSZSÉG ■ Ausztriában a Parlament változtatásokat fogadott el a megelőző fogva tartásra vonatkozó törvény korábbi módosításai tekintetében [annak biztosítása érdekében, hogy az ezen rendszer keretében fogvatartott rabok egyikét se engedjék szabadon megfelelő előkészületek nélkül](#). A Parlament a valamely bűncselekmény fiatalokként történt elkövetése folytán elrendelt megelőző fogva tartás felülvizsgálati eljárását is módosította.

Lengyelországban a Börtönszolgálat és az Egészségügyi Minisztérium [elutasította az Emberi Jogi Biztos arra irányuló javaslatát, hogy a jogi keretrendszeret igazítsák ki annak biztosítása érdekében, hogy a börtönökben nyújtott egészségügyi szolgáltatások minősége](#) azonos legyen az általános népességnek nyújtott szolgáltatásokéval. A Biztos ezen kérését az egészségügyi szolgáltatások nyomon követését kialakító, azonban a büntetés-végrehajtási intézetek egészségügyi szolgáltatásait a hatálya alól kizáró új törvény elfogadását követően terjesztette elő.

Szintén **Lengyelországban** a Betegjogi Ombudsman [a hatáskörének hiányát állapította meg a büntetés-végrehajtási intézetekben nyújtott nem megfelelő orvosi ellátással kapcsolatos panaszok elbírálása tekintetében](#).

Portugáliában az új mentális egészségről szóló törvény [eltörölte annak lehetőségét, hogy a bíróságok határozatlan időre meghosszabbítsák](#) a (pszichiátriai intézetekben vagy a büntetés-végrehajtási intézetek speciális szárnyaiban vagy egységeiben történő) fogva tartás során azon személyekkel szemben alkalmazott biztonsági intézkedéseket, akik bűncselekményt követtek el, de mentális zavarok miatt a felelősségüket nem

állapították meg. Ez a helyzet határozatlan időre szóló fogva tartásokat eredményezett annak ellenére, hogy a portugál büntetőjog nem ismeri az életfogytig tartó szabadságvesztést.

Spanyolországban a Büntetés-végrehajtási Intézetek Főitkarsága bejelentette, hogy egy spanyol börtönt [át fognak alakítani büntetés-végrehajtási pszichiátriai kórházzá](#) annak érdekében, hogy speciális egészségügyi ellátást nyújtsanak a mentális zavarokkal küzdő raboknak.

TÚLZSÚFOLTSÁG ■ Belgiumban egy bíróság – bíróság terhével – arra kötelezte az államot, hogy [hat hónapon belül csökkentse 110 %-ra egy túlzásúfolt börtön kihasználtságát](#), és öt éven belül szüntesse meg a túlzásúfolságot.

Franciaországban egy közigazgatási bíróság ideiglenes intézkedésként [elutasította a civil szervezetek azon kérelmét, hogy megakadályozzanak egy túlzásúfolt börtönbe történő további felvételt](#), azon az alapon, hogy az ilyen intézkedések nem tartoznak a hatáskörébe.

Portugáliában a Nemzeti Megelőző Mechanizmus 2022-es éves jelentése szerint [az ország börtöneinek több mint fele túlzásúfolt](#).

Romániában a Nemzeti Börtönigazgatás Főigazgatója [kijelentette, hogy a börtönök túlzásúfolságának problémáját 2024 végére meg fogják oldani](#) a büntetés-végrehajtási intézetek kapacitásának növelésével. A börtönrendszerbe belépő személyek számának növekedésével azonban kétséges, hogy önmagában ez az intézkedés meg fogja-e oldani a kérdést.

Az **Egyesült Királyságban** egy végzés 135-ről 180 napra [emelte a kijárási tilalommal járó házi őrizetbe történő kiengedés maximális időtartamát](#). Ez az emelés a börtönök túlzásúfolságának csökkentését szolgálja.

BÜNTETŐJOG ■ Moldovában a büntető törvénykönyv módosításai alapján [a büntetési tételek alsó és felső határai egyharmaddal vagy egynegyeddel csökkenthetők](#) vádalku esetén vagy abban az esetben, ha a vádlott kérte, hogy a tárgyalás a nyomozati szakban bemutatott bizonyítékokon alapuljon.

Oroszországban a büntetőeljárás törvény módosításai [a bíróságok kötelezettségévé teszik, hogy megfontolják az előzetes letartóztatás alternatíváit](#) gazdasági bűncselekmények elkövetésével vádolt személyek esetében, hogy lehetővé tegyék számukra az üzleti tevékenységeik folytatását.

SZEMÉLYES HOLMIK ■ Magyarországon a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának utasítása lehetővé teszi a fogvatartottak számára, hogy hozzájáruljanak ahhoz, hogy [a letéti számlájukra küldött pénz egy részét a börtönigazgatás a fogvatartott börtönigazgatással szembeni tartozásának rendezésére használja fel](#), függetlenül attól, hogy a pénzt eredetileg milyen célra küldték. Ennek egyik lehetséges aggasztó következménye az, hogy a rabok nem önkéntesen egyeznek majd bele egy ilyen megoldásba, hanem a börtönszemélyzet nyomására.

Oroszországban a Büntetés-végrehajtási Törvény módosításai [az elítélt rabok felügyelet nélkül hagyott tulajdonának megóvását](#) célozzák a fogva tartásuk időtartamára, beleértve a lakóhelyüket is.

BÖRTÖNREFORM ■ Belgiumban a kormány a börtöntörvény módosítását javasolja, amely [korlátozná a rabok panasztételi jogát és a független börtönfelügyelet körét](#).

BÖRTÖNÖK HÁBORÚ IDEJÉN ■ Oroszországban a [Védelmi Minisztérium továbbra is toboroz rabokat az ukrajnai háború megvívására](#). Toborzási kampányokra kerül sor a legtöbb orosz régióban, valamint Ukrajna orosz megszállás alatt lévő régióiban. Az Ukrajna elleni háborúban részt vett, meg nem határozott számú rab elnöki rendelettel már kegyelmet kapott.

Ukrajnában egy új törvény többek között [a hadifogoly-táborok háború alatti és a háborút követő időszakban történő használatát](#) is szabályozza. Lehetővé teszi mind a hadifoglyok, mind pedig az elítélt hadifoglyok táborokban történő elhelyezését abban az esetben, ha el vannak különítve egymástól.

PRIVATIZÁCIÓ ■ Belgiumban a Számvevőszék közzétett egy jelentést, amely kiemeli, hogy továbbra is jellemző a köz-magán társulások börtönigazgatásban történő alkalmazása [anélkül, hogy indokoltságukat megfelelő költség-haszon elemzés támasztaná alá](#).

ELJÁRÁSI JOGOK ■ Bulgáriában a közigazgatási bíróságok továbbra is nagyon alacsony összegű kártérítést ítélnek meg embertelen és megalázó bánásmód miatt a rossz fogva tartási körülmények között tartott rabok részére.

Franciaországban egy közigazgatási bíróság ideiglenes intézkedésként megállapította, hogy a hatóságok elmulasztottak végrehajtani egy korábbi végzést, amely a fogva tartási körülmények javítását célozta egy francia börtönben, és további intézkedéseket rendelt el. A panaszt egy a közelmúltban elfogadott törvény alkalmazása keretében [az Ügyvédi Kamara alelnöke által ebben a börtönben tett előre be nem jelentett látogatáson alapuló megállapításokkal támasztották alá](#).

Magyarországon a közelmúltban léptek hatályba [a jogellenes fogva tartás miatti kártérítés igénylésének további lehetőségeit](#) megteremtő módosítások. Miközben ez egy kedvező fejlemény, a törvényben jelentős hiányosságok (alacsony kártérítési arány, nem automatizált kártérítés) még megoldásra várnak.

Lengyelországban [az előzetes letartóztatás túlzott időtartama rendszerszintű problémát jelent](#), amint azt a *Helsinki Emberi Jogi Alapítványnak* és az Országos Ügyvédi Kamarának az Európa Tanács Miniszteri Bizottságához intézett közelmúltbeli közös közleményében megállapították. Egyéb tényezők mellett a szerzők rámutatnak arra, hogy a bíróságok sztereotip döntéseket alkalmaznak az előzetes letartóztatás meghosszabbítására.

Portugáliában a Legfelsőbb Bíróság [elfogadhatatlanként utasított el egy olyan, betegségben szenvedő fogoly által benyújtott szabadon bocsátás iránti kérelmet \(habeas corpus\)](#), aki arra hivatkozott, hogy a fogva tartása jogellenes volt, mert a fogva tartási körülmények nem voltak megfelelőek, és mert nem biztosították számára a megfelelő orvosi ellátást.

Oroszországban a Büntető-eljárási Törvényt a hadiállapotra vonatkozó rendelkezésekkel összehangoló közelmúltbeli módosítások lehetővé teszik [egy személy bírósági végzés nélküli fogva tartását legfeljebb 30 napig](#).

REINTEGRÁCIÓ ■ Litvániában a Börtönszolgálat Igazgatójának új rendelkezése frissíti a Fogvatartotti Tanácsok azon szabályait, amelyeket azért alakítottak ki, hogy a rabok felvethessék a fogva tartás során tapasztalt problémákat. Az új szabályok többek között előírják, hogy [az állami és helyi intézmények mellett civil szervezeteket is be kell vonni a rabok reintegrációjához kapcsolódó tevékenységekbe](#).

Szintén **Litvániában** a börtönügyi és pártfogó felügyelői szolgálatok új rendelkezése frissíti a rabok átmeneti részlegekbe történő elhelyezésének eljárását, és [új kötelezettségeket határoz meg, amelyeket a raboknak teljesíteniük kell ahhoz, hogy ebben a fogva tartási rendszerben maradhassanak](#).

AZ ÍTÉLET KIIGAZÍTÁSA ■ Lengyelországban az Igazságügyi Miniszter elutasította az Emberi Jogi Biztos arra irányuló javaslatát, hogy [töröljék el a Büntető Törvénykönyvnek az életfogytig tartó szabadságvesztés feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nélküli kiszabását lehetővé tevő közelmúltbeli módosításait](#).

Portugáliában egy amnesztiára vonatkozó törvény [egy évvel lecsökkentette a 2023. június 19-e előtt elkövetett, legfeljebb 8 évig tartó szabadságvesztés büntetéseket](#) azon személyek esetében, akik a bűncselekmény elkövetéskor 16-30 év közötti életkorúak voltak.

Az **Egyesült Királyságban** a Fellebbviteli Bíróság ítéletet hozott azon rab ügyében, akit [több mint hat hónappal a büntetése lejártát követően visszahívtak a börtönbe](#). A bíróság a visszahívást követő fogva tartást nem tekintette önkényesnek, mivel a visszahívás késedelme nem törte meg a bíróság ítélete és a fogva tartás közötti okozati összefüggést.

STATISZTIKA ■ Moldovában a frissített statisztikák azt mutatják, hogy [az ország népessége sokkal kisebb az előző években becslétnél](#), ami megváltoztatja a fogvatartottak arányát.

KÍNZÁS ÉS ROSSZ BÁNÁSMÓD ■ Moldovában a *Promo-LEX* által készített, az Európa Tanácshoz intézett közelmúltbeli beadvány [számos hiányosságra mutat rá az ország jogi keretrendszerében a fogva tartás során elkövetett, kínzásnak és rossz bánásmódnak minősülő cselekmények jelentése és megbüntetése tekintetében](#).

MUNKA ■ Németországban a Szövetségi Alkotmánybíróság [alkotmányellenesnek ítélte a börtönökben foglalkoztatott rabok javadalmazásának jelenlegi rendszerét](#), és elrendelte, hogy azt 2025-ig összhangba kell hozni a rabok társadalmi rehabilitációjának céljával.

OLVASSA EL A TELJES SZÁMOT A WEBOLDALUNKON >>

Külön köszönetet mondunk [tagjainknak és társult partnereinknek](#) az összefoglaló közös megfogalmazásáért!

EUROPEAN PRISON LITIGATION NETWORK

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Az összefoglaló az Európai Unió és a Robert Carr Alapítvány finanszírozásával valósult meg. A benne kifejtett nézetek és vélemények kizárólag a szerzők nézetei és véleményei, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió, az Európai Bizottság vagy a Robert Carr Alapítvány nézeteit. Sem az Európai Unió, sem az Európai Bizottság, sem a Robert Carr Alapítvány nem vonható miattuk felelősségre.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

